

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми очі і душу ми вареш: а не возьмеш млости і віри не возьмеш, бо руске ми сердце і віра руска.» — 3 Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дия крім неділі і руских свята о 5¹/₂ год. пополудні.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровского (Хорунщина). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пассажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише напередєне застережене.—

Реклямації неопечатаніє вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Парляментарні переговори кн. Гогенльоге.

(X) Ледво обняв кн. Гогенльоге урядоване, зараз почав він переговори з представниками парляментарних сторонництв. Передовсім се замітно, що, як звичають, міністер-президент має замір з представниками в сїх сторонництв порозумівати ся, щоби виробити собі ясний погляд про змаганя їх. Другою замітною проявою в се, що міністер-президент із свого боку не закриває ся ніякою тайною а розмовляє з представниками сторонництв зовсім отверто, хіба що самі сторонництва, як н. пр. польське коло, держать переговори у великій тайні. Се щире поступованє кн. Гогенльоге розбуджує тим більше до него довіре. Окрім того зазначити годить ся, що теперішні переговори мають послужити лише для інформації і не обов'язують обопільно, а доперва по скінченю сих переговорів кн. Гогенльоге уложить собі план дальшого поступованя.

З переведених доси переговорів можна було дізнати ся, що кн. Гогенльоге дїстав рішуче порученє від Корони перевести виборчу реформу. Сеї задачі підняв ся він тим раднїйше, що сам є з переконаня прихильником загального і рівного права виборчого і в тім бачить найважнїший спосіб до відродин занепавшого

від цілого десятилітя парляментаризму. В дотеперішних переговорах зустрінувся кн. Гогенльоге з замітом, що виборча реформа не повинна зачіпати національних прав, з чим він також згодив ся, одначе супроти сего зазначив, що компроміси бар. Гавча мали задачу довести до порозуміння поміж народностями в справі виборчої реформи, а хоч ще не дійшло н. пр. поміж Чехами а Німцями до формального компромісу, всеж таки обидва народи значно наблизили ся до себе із своїми домаганями, так що не трудно буде порозуміне довести до кінця.

Тому то кн. Гогенльоге, як ми вже давнїйше замітили, в цілій основі приймає навизані бар. Гавчом компроміси. Але сего не треба так розуміти, наче кн. Гогенльоге держав ся уперто кожної букви тих предлог, навпаки хоче він бути лише «чесним посередником», щоби поміж сторонництвами довести до порозуміння що до ріжних подробиць виборчої предлоги. Як ми отже зразу зазначували, не буде кн. Гогенльоге вносити нової предлоги виборчої (се було бажанє противників реформи як не для ударемненя, то бодай для проволоки справи), а приймає яко основу переговорів і дальших розправ в державній радї предлогу бар. Гавча і Білянда.

В переговорах поміж кн. Гогенльоге а сторонництвами порушено та-

кож справу парляментаризації міністерства. І в сїм зглядї не помилили ся ми в наших погледах, що кн. Гогенльоге вважає першою і найважнїшою справою переведенє виборчої реформи в сїй ще сесії, а парляментаризацію міністерства вважає не так способом до осягненя сеї ціли, як конечностю для поодиноких переговорів з Угорщиною і задлятого бажав, щоби дійшло до порозуміння поміж сторонництвами.

Парляментаризація міністерства не повинна на его погляд спиняти переведеня виборчої реформи. В розмовах з німецькими сторонництвами заявив кн. Гогенльоге, що він не є противний покликаню німецького міністра земляка, наколи они сего бажать.

Кози міністер-президент вислухав домаганя і доглядів в сїх парляментарних сторонництв, тоді виробить собі власний суд і в поновних переговорах висловить, як він сам думає усунути єї перепони. Він не мало важив собі сих перепон, але висловлював заразом переконанє, що задля тих перепон не може упасти виборча реформа, позаяк всі чинники, як рідко коли, Корона, правительство, широкі верстви населеня бажать сего.

З великих сторонництв Німці і Чехи не висувають новому міністрови-президентови перепон, а переведені бар. Гавчом з ними переговори зблизили значно обидві сторони до компромісу, а

Олена Пчілка.

Пожди, бабо, нових правів!

Баба Марина приносить мені часом на продаж масла. Отож якось у базарний день чую її голос із кухні: себ то прийшла, та дожидаючи мене, про щось голосненько балакає з мовою куховаркою. Чую тільки останні слова, що говорить баба Марина: — Отаке горе, матінко!

Вихожу; поздоровкались.

— Маслечка візьмете? — питає Марина.

— Візьму.

Поскидали капустяні листочки, переложили масло, почитали ся. Холодненько було на дворі, — отже баба Марина згодила ся посидіти та погріти ся. Се було пізненько в осени, вже й морозець був. Сидить, пє чай, та й знов щось таке починає розказувати. Я й собі встраваю:

— Так що там у вас таке? якась оказія чи що?

— Ох, матінко, бодай і не казать! — одмовляє баба Марина, махнувши рукою. Одначе не втерпіла, та згодом і таки докладненько розказала мені свою пригоду.

— Та сеж мені вся халепа через мого старого! — почала баба Марина: — він же був — записав мені хату і все дворище. Бо такиж він тямив, що слід було те зробити! Такиж я йшла за його — за вдівця, на його троє дітей, робила цілий вік, не кривдила нікого, дбала все одно як на своїх. Ну, хлопець на Дону оселив ся вже зовсім, там і оженив ся, якимсь торгом торгує, дочок тут заміж оддавали. Ну, нам старим нескілько вже там треба, а всеж думаєш, куди голову прихилити, на случай чого... Звісно, ніхто не знає, скілько кому Бог віку призначив, а всеж мій старий таки й геть то старший літами від мене!... Ну, не дай Боже чого, зостану ся я без його, — мовляв, у чужій хаті, — та

щож тоді робить? аджеж мене родичі, брати його, чи хто там, — виженуть з двору. Та й куди мені на старість, витративши силу, пристановища шукать?...

Отож стала я йому казати, так він взяв і записав мені хату, — значить, і хату й двір. Записав як слід: пішли ми до волости і там старий зробив «бумагу», — написали там все, як треба було і тую бумагу старий оддав мені на руки.

Заховала я тую бумагу в скриню, гляжу вже її як ока, — і заспокоїла ся. Коли там спаде на думку, то, перекладаючи в скрині, погляжу, — є бумага, лежить собі: — такечки я її на споді поклала.

Тільки стала я помічать, що старий мій якийсь понурий став, та якось на мене скрива поглядає. Я собі й байдуже, против чого то! Мало чого чоловікови часом так чи сяк буває... Коли се раз пішла я до скрині (либонь ниток мені треба було), коли — лап! нема бу-

хоч Чехи вказують на се, що они обстають при своїх економічних і національних домаганнях і вижидають діл від нового правительства, поки зможуть ему обявити своє довіре, то се треба вважати не опором супроти кн. Гогенльоге, а домаганем зреалізованя приречень бар. Гавчом зроблених.

Кн. Гогенльоге сподіває ся також, що й польське коло не буде робити тепер неодолимих перепон. Він думає, що польське коло не буде обставати при пересаднім домаганю збільшеня мандатів і що й в справі вимаганого т. зв. розширеня автономії кравької зуміє він дійти до порозуміння.

Се річ очевидна, що польському колу розходить ся передовсім о те, що оно бажає обезпеченя мандатів польських в теперішнім складі і стані, а се стає в різкій суперечности з демократизованем виборчої реформи і будучої посольської палати. Тимто н. пр. парламентарному дописувателеви *Gazety Narodowej* вельми припала до вподоби гадка кинена кн. Ліхтенштайном на вічу в Гернальсі, щоби державна рада ухвалила лише рамовий закон виборчий, а решту оставила кравьким соймам. Одначе ніхто не буде поважно приймати ані сего голосу кн. Ліхтенштайна, ані тим менше *Gazety Narod.* Імовірно присутність гр. Потоцького у Відні і єго участь в переговорах з польським колом вплине чимало на злагоду спору керманічів кола.

Окрім того має кн. Гогенльоге переговорювати з демократичними послами польського кола і з руским клубом а з обидвох сих сторін упевнить ся, що лише одна верства польської суспільности, яка нині має перевагу в польським колі, опирає ся виборчій реформі, а сей опір закриває лише дипломатично стилізованими резолюціями, хоч в останніх днях всепольське *Slowo* в статі писаній імовірно п. Гломбінським зробило новий зворот за виборчою реформою і тим відклонило ся від краків-

ських і подільських консерватистів, з котрими доси тісно вязало ся.

На останку і се зазначити годить ся, що в деяких німецьких дневниках, а в останніх днях в *Neue freie Presse* проявив ся погляд про можливість переведеня виборчої реформи а відтак і парламентаризації міністерства без участі польського кола. Як небудь переведене такого заміру мусіло би побороти різні трудности, одначе можливість того не є виключена.

Провідники польського кола заявляють в *Poln. Corresp.*, що всякі вісти про переговори між ними а кн. Гогенльоге оповіщувані в дневниках зовсім невірні, позаяк польське коло держить основи переговорів строго в тайні. Тим більше причин має руский клуб, бачно слідити всі події і пильнувати свого становища.

Посли до державної думи^{*)}.

Володимир Шемет
посол від Полтавщини.

В Полтаві 16. цвітня на зборах виборців губернії обібрано на посла до державної думи Володимира Михайловича Шемета, одного з молодих віком, але енергічних і ширих оборонців української автономії.

Родив ся В. М. Шемет 1. липня 1873 року в хуторі Олександрівці, коло Лубень, в заможній родині дідичів Шеметів. Як і по всіх панських родинях України, перше виховане давали молодому Володимирови московське. Та ніяке виховане штучне не могло винищити тої обстанови української, яка на кожному кроці зустрічала дитину, починаючи від няньки Українки і кінчаючи хлопцями, невольними часто товаришами. Через те українська стихія залягла місце в душі хлопця. Московська форма тільки дуже поверховно захопила єго душу.

Десяти років попав Володимир Михайлович в лубенську гімназію. Тут почалась єго українізація і демократизація. Треба пам'ятати, що Лубни — наскрізь українське місто.

^{*)} Під тим заголовком подає київська „Гром. Думка“ житєписи визначніших українських діячів, вибраних в послы до державної думи. Ми передаємо дословно сі інтересні картинки.

маги!... Ох, мені лишенько! я сюди, я туди, перевернула, перетрусила все, — нема!... Питаю старого; »я, — каже, — не знаю: тобі дано на руки, ти й гляди!« Та якже не гляділа?! ховала, замикала, — якже ще глядіти? А чужого в хаті нікого нема!... Се ти, кажу, взяв? — »Одчепись ти од мене!« — муркне та й піде.

Шукаю я, метаю ся, метикую, кудиб він мав подіти ту бумагу!... Бо вже що то його справка, то вже по очех бачила!

Якось пішла я на грядки, коли за клунькою дивлюсь — щось біліє... я туди, — бумага! Порвана, понівечена, — моя бумага! Я її розгортаю, а її стуляю, — так кудиж вам, сказано — ні до чого!...

Тут я перебила розповідь баби Марини: — можеж то, кажу, не ваша бумага була?

— Ох, ні, матінко, моя! моя! я вже її знаю! Дарма, що не вмію читати, а зараз пізнала: і печатка така сама, і все! я вже її на око знаю. Тількож, чуєте,

понівечена. З такою бумагою ніякого права не дійдеш! Та куди! і показувать ніяково!... Ну, я такі хрещеникови клапоть показала, — він по школах учить ся, — так і той сказав, що вона сама, моя бумага, тільки, звісно, каже, вже вона ні до чого! Ох, ужеж я й сама те бачила!..

Я тоді до старого, — що як же таки так? Дати бумагу, а потім отаку капость зробити!

— Одчепись ти, — одно мені править: — булюб глядіть! Дано тобі — і пильнуй.

А Госноди милостивий!... Та вже нехай я не вгляділа, так дайже мені другу, коли ся понівечена! А він мені на те: — Е, ні вже, сього не буде: раз був дурний, — у друге не буду!

Ну, що мені в світі робити! Плачу та й годі. А люди й надумили мене: піди, кажуть, до волости, та й попроси, щоб, значить, виписку зробили: бо по книгах, кажуть, повинно бути записано, коли й що було роблено і яку бумагу дано, отаку й таку; виробиш, кажуть, таку саму!

Лубенська гімназія належить до невеликого числа середніх шкіл, де мова учеників ще органічно українська, бо иншою вони не вміють балакати. В гімназії українська стихія у Шемета дістала дуже сильну підтримку й дальший розвиток. На жаль ні література, ні товариство, ні які инші засоби не прийшли на поміч єму, щоб перетворити се несвідоме почуте в духовий суцільний образ. А все се прийшло значно пізніше. Гімназійні роки минули ся дуже непродуктивно для д. В. М. Шемета. Кінчати гімназію повело ся єму в Петербурзі. В Петербурзі ж почав він і своє студєнство, поступивши на єственный факультет в 1890 році.

Петербуржське житє вразило чуле серце. Все здавалось тут чужим, непривітним. Страстно хотілось свого, рідного, близького; хотілось української пісні, українського слова. Страшенно тягло на Україну до дому. Українська стихія давала себе чути. Але несвідомо ще, не перейнята духовим стремлінням, вона вилітала ся в неясних поривах, в почуттях незадоволення, бажаня. Кобзар Шевченка став єго настольною книжкою. Він дуже щиро одвідував всякі українські вечери, концерти, панахиди по Шевченкови, але хотілось чогось иншого; душа шукала задоволення духового. Він в той час нічого не знав про український рух. Коли раз попала якимсь то побитом єму до рук книжка «Записок наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка». Звідти довідав ся він про Галичину, про культурно-науковий там рух. Потім єму удалось завязати деякі знайомства з петербуржськими Українцями, від яких він трохи дізнав ся про український рух. Се було до Різдва 1892 року, а після Різдва він уже був студєнтом київського університету.

В Києві В. М. Шемет зараз же попав в українське коло. Через деяких земляків він пристав до української студєнтської громади, а потім познайомив ся і з такими видатними представниками руху, як Ковалевский Микола Васильович, і Кониський О. Я. Київ мав надзвичайний вплив на Шемета. Тут складали ся єго переконаня, стремління. Тут він став щирим демократом, прихильником Драгоманівських ідей. На творах сего духового ватажка складав він свої погляди, як і багато тодішніх Українців. Ковалевский, щирий революціонер, прищепив своїм слухачам вільнолюбні стремління, ненависть до існуючого ладу, політичний радикалізм. Кониський же надав єму загально людському стремліню до волі українську національну форму, вплив націоналістичну струю. Перейнявши ся скоро новими ідеями, В. М. вступив сам з пропагандою їх серед молодежи в своєму рідному

Отож я й вибралась до волости. Ще й кум мій, Андрій Шамраєнко, разом з мною пішов. Він, бачите, по своїй справі. О, йому теж добра оказія трапилась! Племінник його посварив ся з ним за сіножатку, та взяв та й перекинув його стіжечок у воду! Невеличкий стіжечок, так, мовляв він, копичок зо три (зложено було поки що), а всеж воно чималі гроші стоїть, та й праці коло його не мало було; ну і досадно до того, — бо на збиткиж воно зроблено! от, мовляв, »коли не мені, то й не тобі!«... І як він те зробив, чи налігачами тяг, чи що, хто його зна, — тільки так як стояв стіжечок недалеко од берега, так його й перекинуто в воду. Воно-то й не глибоко там, отак собі затока, осокою заросла з краю, а всеж воно таки вода: сіно мокре! Як же таке знуцання подарувать? Отож кум і наважив ся позиватись; бо й свідки тому були: пастушки бачили, як той порав ся.

Конець буде.

городі Лубнях. Не дивлячись на те, що се внаскрізь стихійно українське місто, перші кроки В. М. в пропаганді свідомости зустріли глуху, а то й отверту опозицію. Тяжкої боротьби довело ся вазнати єму, доки удалось витворити там гурток молодіжи, що щиро перейнялась українськими демократичними ідеями і виступила разом з Шеметом з пропагандою їх. Всіма засобами користував ся В. М., аби викликати серед громадянства інтерес до України, до українського слова. Він почав скрізь балакати по українському. І сям викликав сензацію, обуренє, насмішки, а потім, нерешті, повагу Організувавши гурток — українську громаду, він служив звязком поміж Київом, як осередком українського життя, й лубенською молодіжню: діставав книжки українські, читав відчити, знайомив з історією руху. В той час ще не можна було з такими річами виступати перед широким суспільством. Гурток український ріс, завязували ся зносини з учителями, фершалами, — одно слово з сільською інтелігенцією, а через них українська думка йшла на село.

Але така діяльність викликала серед панства та бюрократії велику ворожнечу проти В. М. Шемета. Поліція дуже скося на него дивилась. Посипали ся доноси. А наслідок їх труси. Та як з мішка. Не встигне від одного очуняти, як зараз і другий. Що року по два по три труси. І кожний раз нічого не можуть знайти, крім якої небудь нещасної закордонної галицької книжки.

Після університету В. М. оселив ся з початку у себе на хуторі, де почав хозяйнувати. але швидко кинув, бо побачив, що при теперішних умовах тяжко хозяйнувати без того щоб не входить в постійні суперечки з переконаннями, особливо тепер, коли селяни почувають таку потребу в землі.

Після хозяйнування не довгий час служив в міністерстві хліборобства «інструкторомъ по табаководству». Та швидко, — менше чим через рік, дістав він телеграму з міністерства, що по ходатайству полтавского губернатора, его увільняють від служби. Так і скінчилась его чиновничя кар'єра. Вернувшись знова до Лубнів, попав він в городську думу гласним.

З того часу починає ся его громадська діяльність перед широким колом. Склад лубенської думи дуже поганий. Все се переважно нарід байдужний до громадских інтересів.

В думі его голос був майже одинокий. Але не дивлячись на се, він енергічно виступав в обороні бідноти, справедливої розкладки городских податків і широкої муніципалізації. Скрізь, де тільки можна було, вступав ся він за українські інтереси. Так він енергічно виступав в думі, щоб заведено було городський історично-етнографічний музей, — і добив ся того, що дума згодилась асигнувати на сю справу гроші. В учительськм товаристві в сільсько-хозяйственному товаристві також виступав він нераз з рефератами про потребу заведеня по українських школах української мови і знесеня тих виключних законів, що сковували її. Взагалі, в громадськм життю в Лубнях він брав дуже діяльну участь виступаючи оборонцем вільного слова і вільних порядків. Коли почали ся «свободи», він зараз же заснував часопись для народу «Хлібороб», де помістив ряд статей. Коли видано було закон про вибори, поступові елементи в Лубнях, що належали до різних партій, склали блок і виставили его кандидатом у виборці. В Полтаві він виступив, як представник українських партій демократичних і дістав 88 записок, що пропонували его на посла з Полтавщини. Забалотирований в першім голосованю, коли ніхто не дістав більшости, він при другім голосованю дістав 101 голосів, третій по числу.

Новий посол енергічно буде виступати в думі в обороні українського діла і автономії і положить початок заснованя українського кола.

Дальші пересправи нового прем'єра.

Кн. Гогенльоге прийняв вчера насамперед проф. Пергелята, який предложив єму жаданє з німецької сторони. Іменно домагав ся помноженя німецько-чеських мандатів, як і постанови, що всі зміни в розділі округів виборчих завязять від укваліфікованої більшости. Пергелят по авдиенції сказав, що відніс вражінє, що кн. Гогенльоге має твердий намір перевести виборчу реформу ще сеї каденції і що на разі не має наміру парламентаризувати кабінету.

Другим на конференції був пос. Романчук, який одну з віденських кореспонденцій в сей спосіб поінформував про перехід конференції: Пос. Романчук застеріг ся передовсім дуже рішучо против евентуального помноженя в Галичині скількості польских мандатів, без рівночасного узглядненя руских мандатів. Дальше домагав ся, щоби засада загального і рівного права голосованя не стала змінена на користь Поляків, бо тодіб Русини виступили против правительства з цілою енергією. Вкінци запротестував пос. Романчук против розширення автономії Галичини.

Третій з ряду був на конференції пос. Пльой, який поставив за услівє зі сторони Словенців, щоби в Каринтії креновано 2 словенські мандати. По конференції пос. Пльой заявив, що переведенє виборчої реформи в теперішній каденції уважає сумнівним, хотий кн. Гогенльоге вірить в се.

Про вчерашню конференцію чеських послів др. Пацака, др. Странского, др. Крамаржа, др. Герольда і др. Зачка з кн. Гогенльоге подає Slav. Congress. комунікат, який стверджує, що конференція тревала 2 години. Шеф кабінету висказав свої найживіші симпатії для чеського народа, який, після его посляду, не має причини до недовірчивости супротив правительства. Рівночасно президент міністрів заявив, що уважає першим своїм завданєм переведенє виборчої реформи. Пос. Пацак заперечив рішучо, немов би «чеський клуб» з попереднім правительством або з Німцями заключив був який небудь компроміс в справі виборчої реформи. Бесідник ствердив, що чеський клуб робить зависимим своє становиско супротив теперішного правительства від его поведеня зглядом справедливих для чеського народу приречень попередного правительства. Дальше піднесено супротив президента кабінету, що чеський нарід рішучо не допустить до виборчої реформи, яка не подавала би справедливости Чехам. В дискусії піднесено, яке розяренє в чеській суспільности викликало повне несповненє приречень, справедливих для чеського народа. З черги обговорювано національні дезидерати; про парламентаризацию кабінету не було бесіди. Кн. Гогенльоге запросив тих самих послів на п'ятницю знов на конференцію, на якій стануть предложені конкретні пропозиції що до виборчої реформи і що до становиска «чеського клубу».

На середу 9. с. м. запросив до себе кн. Гогенльоге, — як доносить Slav.

Congress. члена палати панів Матавша і провідника чеських аграрників посла Прашка.

Про симо відновити передплату.

НОВИНИ.

— **Календар.** В середу: руско-кат.: Василя, Гляфірій; римо-кат.: Григорія. — В четвер: руско-кат.: Симеона; римо-кат.: Ізидора орача.

— **До письменного іспиту зрілости** в рускій гімназії у Львові засіло вчера 72 ученичів. Письменна матура відбуває ся в трех відділах і тревує сей тиждень.

— **Зїзд учителів семінарий** в справі реформи учительских семінарий відбуде ся у Львові дня 12. с. м. в будінку жіночої семінарії.

— **Курс приготовляючий** до вступних іспитів І. кл. гімн. уладжує заліщицка філія Руского Тов. педаг. в часі від 15. червня до 15. липня 1906 в Заліщиках. Наміряючі користати з сего курсу мають зголосити ся найдальше до 1. червня до о. Йос. Раковского, ц. к. проф. сем. в Заліщиках, з поданєм дотеперішного перебігу науки і з долученєм переписного листка на відповідь. Умовини прийнятя подадуть ся опісля.

— **Вісти з закордонної України.** Київський генерал-губернатор дозволив В. О. Козловскому видавати у Києві щоденну українську часопись п. в. «Українська газета». — В лівобережній Україні готує ся загальний хліборобський страйк. Вступом до страйку є часті відпали дідичевских дворів.

— **Угорські Русини в соїмі.** Вибори до угорского соїму принесли немадярским народам о 15 послів більше, чим було їх в попереднім соїмі. Сакси мають 12 послів, Румуни 14, Словаки 8, а Серби 4; разом 38 послів. Тісніші і нові вибори в 18 округах може ще більше скріплять сили немадярских послів в соїмі. Одинокі Русини не будуть мати своїх народних заступників в соїмі завдяки запамороченю голов московским обединенєм, а вслід за тим мадяризмом. При виборах перейшло вправді трех змадяризованих Русинів не яко рускі, але яко мадярські кандидати. Перший з них сьвященик Михайло Артим, вибраний в зборівськм окрузі, належить до католицько-людової мадярської партії, другий сьвященик Андрей Дудич, посол з гусятинського округа, перейшов яко кандидат независимців-кошугівців, а третій адвокат др. Юрий Негребецкий вибраний послом в велико-березнянськм окрузі, належить до мадярської конституційної партії. В інших руских округах перейшли ріжні мадярські вельможі, котрі ставали там яко кандидати певні побіди між темним народом. Серед таких обставин Мадяри сьміло голосять, що на Угорщині нема рускої народности.

— **Українське шкільництво в Росії.** Педагогічний російський журнал «Вістникъ воспитания» в Москві пише в „Хроніці“ про народне шкільництво на Україні: «В справі народних шкіл «въ Малороссіи» правительство не зробило доси навіть того, що зробило вже для інших народностей. Між тим основна («коренная») реформа школи в душі народнім тут не менше необхідно потрібна як і деінде. З поміж ухвал громадских інституцій що до тої справи переведемо бодай отсі два». Берсонська губерніяльна нарада над справою народної освіти висказала ся за тим, щоби в низших школах наука відбувала ся все в матернім язичі. Відтак автор (В. Ивановичъ) цитує подібну ухвалу полтавської городської думи (т. зн. міської ради) і голоси зібрані що до тої справи серед селян в золотоношскім уїзді. Дальше пише дословно: «Тѣ задачи угнетенія не русскихъ национальностей, которыя лежать в основѣ всей нашей бюрократической школьной си-

